

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KUTSAL MEKANLARIN ATMOSFERLERİNİN
DÖNÜŞÜMLERİNİN ALGISAL DENEYİM ANALİZİ
YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ

SEMA KIZILELMA

Seminer Dersi 1. Ara Teslim Raporu
Bina Bilgisi Anabilim Dalı
Bina Araştırma ve Planlama Programı

Danışman
Doç .Dr . Kunter Manisa

Dersin Yürütücüsü
Doç. Dr . Polat Darçın

İstanbul, 2020

SİMGE LİSTESİ

KISALTMA LİSTESİ

ŞEKİL LİSTESİ

ÇİZELGE LİSTESİ

TÜRKÇE ÖZET

ABSTRACT

BÖLÜM 1: GİRİŞ

1.1.Sorunun Tanımlanması

1.1.1.Bütünleştirme

1.1.2.Sınırlama

1.1.3.Tanımlama

1.2. Araştırmanın Amacı

1.3.Araştırmanın Önemi (Araştırmacının Amacı)

1.4.Araştırmanın Kapsamı (Sınırlılıkları)

1.5.Araştırmanın Varsayımları

1.6.Araştırmanın Yöntemi

1.7.Araştırmanın Hipotezi

BÖLÜM 2: LİTERATÜR TARAMASI

2.1.Kutsal Mekan Nedir?

2.1.1.Mircea Eliade ve Kutsallık

2.1.2.Rudolf Otto ve Kutsallık

2.1.3.Durkheim ve Kutsallık

2.2.Aura (Atmosfer-Hale) Nedir?

2.2.1.Walter Benjamin ve Aura

2.2.2.Peter Zumthor'un Atmosferi (Aurası)

2.3.Algisal Deneyim Analizi Yöntemi Nedir?

2.3.1.

BÖLÜM 3: BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1.Kutsal Mekanların Auralarının Dönüşüm Parametreleri

3.1.1.Yeniden Üretim

3.1.2.Kullanım (Kült) Değeri

3.1.3.Sergileme Değeri

3.1.4.Mekanı Oluşturan Materyaller (Zihinsel ve Algısal)

3.1.5.Teknolojik Gelişmeler

3.1.6.Zaman Algısı

BÖLÜM 4 : SONUÇLAR

KAYNAKLAR

SİMGE LİSTESİ

KISALTMA LİSTESİ

ŞEKİL LİSTESİ

İZELGE LİSTESİ

Kutsal Mekanların Atmosferlerinin Dinşimnin Algısal Deneyim Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Sema KIZILELMA

Mimarlık Anabilim Dalı

Seminer Dersi 1.Ara Teslim Raporu

Danışman: Doç. Dr. Kunter Manisa

Yürütücü: Doç. Dr. Polat Darçın

Yüzyıllar boyunca yaşamış birçok medeniyetin ana ekseninde yer alan kutsal ve kutsalı ifade eden mekanlar önemini günümüzde de korumaktadır. Kutsala atfedilen farklı anlamlar farklı yaşayış biçimlerine neden olmuş, farklı yaşayış biçimleri de kutsalı şekillendiren birer unsura dönüşmüştür. Seminer dersi kapsamında ele alınan konu çerçevesinde yapılan bu araştırmada kutsalın farklı dillerde ve dinlerde literatüre girmiş anlamlarından yola çıkılarak kutsal mekanın anlamlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Kutsal kavramı, bu konuda söylemlere sahip Eliade, Otto ve Durkheim'in tanımları üzerinden ele alınarak karşılaştırılmış ve ortak anlam arayışları sonunda bir kavram haritası oluşturulmuştur. Bu haritalama yöntemi ile konuya dair kavramların farklı anlamları üzerinden ortak paydalar oluşturulmaya çalışılmış ve bunlar yeni kavramlarla anlatılmaya ve yeni gruplanmalara imkan tanımıştır. Çalışma kapsamında "kutsal", "kutsal mekan" ve "atmosfer" kavramları üzerinde durulmuş ve bu kavramlardan yola çıkılarak "kutsal mekanın atmosferi" konusu kavranmaya çalışılmıştır. Bu kavrama sürecinde, farklı inançlarda yer edinmiş farklı kutsal mekan örnekleri ele alınarak "algısal deneyim analizi" yöntemi ile

değerlendirilecektir. Değerlendirmeler yapılırken bu kutsal mekanların mensubu olduğu toplumların özellikleri de göz önünde bulundurularak mekanlar merkeze alınarak mekanların geçirmiş olduğu dönüşümler ortaya konulacaktır. Farklı etkenlere bağlı olarak değişebilen kutsal mekanların dönüşümlerine neden olan ve yeni bulgular sonucu ortaya konulabilecek etkenler listelenecektir. Farklı kutsal mekanlarda ortaya konulacak etkenlerin ortaklıkları ve farklılıkları mekanlar özelinde irdelenecektir. Varılmak istenen nokta, kutsal mekanlarda meydana gelen dönüşümlerin kutsal mekanın atmosferine (aurasına) olumlu ve olumsuz sonuçlarının belirlenmesidir. Belirlenen bu sonuçlar bize kutsal mekanların dönüşüm yaşayıp yaşamadıklarını ortaya koymasının yanında bu dönüşümlerin etkenini ve mekan atmosferine yansımalarını da meydana çıkaracaktır. Böylece toplumların farklı yerlerde ve farklı anlamlara gelecek şekilde konumlandıkları kutsal mekanların dönüşüm etkenleri ortaya konulacaktır. Dönüşümde ele alınacak olan "atmosfer" kavramı özellikle Peter Zumthor'un çalışmaları kapsamında ele alınacak ve Zumthor yapıları ve Zumthor'un atmosfer kavramına yüklediği anlamlarla desteklenerek kavranmaya çalışılacaktır. Çoğu zaman soyut olarak nitelendirilebilecek olan "atmosfer" kavramının mekandaki somut yansımaları ele alınarak bu düşünüş biçimine farklı bakış açısı getirilecektir. Kutsal mekanların atmosferlerinin dönüşüm süreçleri "algısal deneyim analizi" yöntemiyle soyut olduğu varsayılan "atmosfer" kavramından varılmak istenen somut noktaya ulaşmada basamak olacaktır. Algısal deneyim analizi yöntemi, mimari mekanlarda kişisel deneyimler aracılığıyla oluşan algısal mekan okumalarına imkan verecektir. Algı, kişilere, kişilerin mekana dair bilgilerine ve bakış açılarına göre değişiklik gösterebilecek bir deneyimleme biçimidir. Bu yüzden farklı kutsal mekanlarda kişi deneyimlerine bağlı olarak ortaya konulacak olan algısal mekan okumaları, o kutsal mekanın atmosferindeki dönüşümün de kavranmasına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: kutsal, kutsal mekan, atmosfer, dönüşüm, algısal deneyim

Perceptual Experience of Transforming Atmospheres of Sacred Spaces Examination by Analysis Method

Sema KIZILELMA

Department of Architecture

Seminar Course 1 st Interim Submission Report

Supervisor: Assoc. Dr. Kunter Manisa

Coordinator: Assoc. Dr. Polat Darçın

The sacred and sacred, which is the main axis of many civilizations that have lived for centuries expressing spaces still maintain their importance today. Different attributed to the sacred meanings have led to different life styles, different ways of living are also sacred it has turned into a shaping factor. Subject handled in the seminar course.

In this research, the scripture has entered the literature in different languages and religions. Studies on the meaning of the holy place based on its meanings has been made. The concept of the sacred is what Eliade, Otto and Durkheim have definitions and compared and search for common meaning concept map has been created. With this mapping method, the concepts of the subject common denominators have been created over different meanings, and these. It has allowed to be explained with concepts and to new groupings. Scope of work "sacred", "sacred space" and "atmosphere" concepts are emphasized and the subject of "atmosphere of the sacred place" can be comprehended by starting from the concepts. It has been studied. In this comprehension process, different sacred places that have taken place in different beliefs will be evaluated by "perceptual experience analysis" method.

While evaluations are made, the societies to which these sacred places belong taking into account their features, the transformations he has undergone will be revealed. Depending on different factors causing the transformations of sacred places that can change and as a result of new findings factors that can be revealed will be listed. Occur in different holy places the commonalities and differences of the factors to be put will be examined in terms of places. the point to be reached is the sacred place of transformations in sacred places. It is the determination of positive and negative consequences for the atmosphere (aura) of the space. These determined results show us whether the sacred places have experienced transformation or not. In addition to putting the effects of these transformations and their reflections on the atmosphere of the space, will reveal. Thus, societies will have different meanings in different places. The transformation factors of the sacred spaces they positioned in a manner will be revealed. The concept of "atmosphere" that will be discussed in the transformation, especially the works of Peter Zumthor and Zumthor's structures and Zumthor's concept of atmosphere. It will be tried to be understood by supporting it with the meanings it imposes. Often abstractly the concrete reflections of the concept of "atmosphere", which can be described in the space, are discussed a different perspective will be brought to this way of thinking. Of holy places the transformation processes of their atmosphere are found to be abstract by the method of "perceptual experience analysis". step in reaching the concrete point to be reached from the assumed concept of "atmosphere" will be. Perceptual experience analysis method, personal experiences in architectural spaces It will allow perceptual space readings created through. Perception, persons, persons that may vary according to their knowledge and perspective of the place is a way of experiencing. So it depends on one's experiences in different sacred places perceptual space readings, which will be revealed as it will also help to grasp the transformation.

Keywords: sacred, sacred space, atmosphere, transformation, perceptual experience

BÖLÜM 1: GİRİŞ
